

BIYOETİK:
FELSEFE İLERLEME

İÇİN NEDEN GEREKLİ

Journal of Medical Ethics

Search this site

Advanced search

An international peer-reviewed journal for health professionals and researchers in medical ethics

[Online First](#) [Current issue](#) [Archive](#) [About the journal](#) [Submit a paper](#) [Subscribe](#) [Jobs](#) [Help](#)

Current issue

June 2016
Volume 42
Issue 6
Impact factor: 1.511

Journal of Medical Ethics is a leading international journal that reflects the whole field of medical ethics. The journal seeks to promote ethical reflection and conduct in scientific research and medical practice. It features original, full length articles on ethical aspects of health care, as well as brief reports, responses, editorials, and other relevant material. To ensure international relevance JME has an Editorial Advisory Board from all around the world.

Subscribers to the *Journal of Medical Ethics* also receive *Medical Humanities* journal at no extra cost. *Journal of Medical Ethics* is the official journal of the [Institute of Medical Ethics](#).

Editor's choice

The ethics of a smoking licence

Many governments implement policies that officially aim to discourage tobacco use among their citizens. Much of this effort is realised through attempts to better educate people...

[Read this free article chosen by the Editor >>](#)
[Previous choices >>](#)

New: Extended Essays

Journal of Medical Ethics is now accepting submissions in a new 'Extended Essays' category. Extended Essays may be up to 7,000 words and should employ in-depth philosophical analysis addressing important policy - or practice - related normative questions.

[Further information on Extended Essays >>](#)
[Read the blog post >>](#)

JME Top Journal in Bioethics

Journal of Medical Ethics continues to rank as the best journal in bioethics with a **h5-index** of 29!
[Google Scholar listing >>](#)
[Georgetown University Bioethics Research Library listing >>](#)

Free Sample Issue

This recent issue is free to all users to allow everyone the opportunity to see the full scope and typical content of *Journal of Medical Ethics*:

[View Free Sample Issue >>](#)
[Sign up for eTOC Alerts >>](#)

JME Multimedia

Follow and contribute to the latest debate and dialogue with our *Journal of Medical Ethics* blog and podcasts:

[Join the blog discussions >>](#)
[Listen to the latest podcast >>](#)

IME Membership

IME members receive a range of benefits including a monthly copy of the *Journal of Medical Ethics*; find out more information and join today:

[Member Benefits >>](#)
[Join now >>](#)

[Online first](#)

[Current issue](#)

[Top 10 articles](#)

[JME blog](#)

[Related BMJ Case Reports](#)

[Open access](#)

[Community](#)

Public Health Ethics:

[Snakes and ladders: state interventions and the place of liberty in public](#)

Commentary:

[The role of emotions and values in competence \(12 May 2016\)](#)

You are viewing from:
Hacettepe Universitesi

[Subscribe here](#)

[Activate your subscription](#)

Type username here

.....

[Sign in](#)

Remember me.

[Forgot your sign in details?](#)

[Recommend to your Institution](#)

[Register to receive email alerts](#)

Impact Factor
1.511

BMJ Careers

Medicolegal Adviser
for South Africa
Leeds

Received 30 October 2014

Accepted 3 November 2014

Savulescu J. *J Med Ethics* 2015;41:28–33. doi:10.1136/medethics-2014-102284

-
- Professor Julian Savulescu,
Faculty of Philosophy, Oxford
Uehiro Centre for Practical
Ethics, Suite 8, Littlegate
House, Oxford OX1 1PT, UK;
julian.savulescu@philosophy.ox.ac.uk

Julian Savulescu in 2009

Born	22 December 1963 (age 52) Melbourne, Victoria, Australia
Website	[1]
Era	Contemporary philosophy
Region	Western philosophy
School	Analytic philosophy · Bioethics
Main interests	Ethics
Influences	[show]

Zorlama, ayrımcılık ve tıp etiği felsefeye, daha iyi felsefeye neden ihtiyaç duyar

---

- Leon Kass: ...karşı geliş, özgürlük ve zorlama ekseninde..
- Çocukların bağımsızlık ve gerçekçi isteklerini yetersizce karşılayan ebeveynlerin kendi isteklerini dayattığı despotizm tehlikesi her zaman var
- İnsan klonlamaya karşı merkezi eleştiri: gelecek nesillere genetik despotizm baskısı
- ‘Zorlama’ ekseninde karşı gelmeyi, Micheal Sandel genetik seçicilik karşısında veriyor ve genetik seçiciliği «hiper ebeveynlik» olarak adlandırıyor

Zorlama:

- Zorlama: soyguncunun ya canın ya malın demesidir
- Zorlama kişinin bir şeyi yapmak istemediği halde özgürlüğü kısıtlanarak yaptırılması
- Zorlama kişiye ve kişinin otonomisine saygıya zarar veriyorsa yanlıştır

-
- Leon Kass da dahil bioetik profesyonelleri bu tanım hatalı kullanıyor: Embriyolar özgür düşünemez ve birey değildir, zorlanamaz.
  - Daha da önemlisi, geleceğin insanları genetik seçim ve klonlamayla zorlanamaz

-
- Bob ve Anne'nin ebeveynleri Bob'u mükemmel bir kurulumu (pitch) var ya da klon olduğu için seçince, Bob ailesini mükemmel kurlumu olduğu için seçtiler- özgürlüğünü kısıtladılar ya da zorladılar diye suçlayabilir mi?
  - Hayır o varoluşunu onların seçimine borçlu. Klonlama ya da YÜT olmasaydı var olamazdı.
  - Bu metafiziksel bir gerçektir: üreme yöntemiyle var olan kimse bu yöntemle zorlanmış olamaz

-
- Zorlamayla ilgili endişeler eşit olarak, eşey hücre öncüllerini (germ line) genetik iyileştirme uygulamaları için de var.
  - Mükemmel kurulum oluşturma, ya da zekayı artırma ya da çocuğa kabiliyet verme olanaklarını ve özgürlüğünü artırır.
  - Zorlama ancak aileler olanaklarını kısıtlarsa zorlama olur

-
- Ailelerin çocuklarının yetenek ve engellerine nasıl tepki göstereceklerini seçmeleri yetenek ve engellerin ne olduğundan bağımsızdır
  - Genetik seçim veya geliştirme hiper ebeveynlik için ne gerekli ne de yeterlidir.
  - Aslında seçim ve ebeveynlik birbirinden bağımsızdır.

-
- Bob'u zorlayan nedir?
  - Arkadaşları istiyor diye Bob'a 6 saat boyunca piyano çaldırmak özgürlüğünü kısıtlamaktır.
  - Bu kötü ebeveynlik ve zorlama olur

-
- Kass, Sandel ve Habermas'ın seçicilik özgürlüğü kısıtlamayı içerir karşı çıkışı, kavramsal bilinç bulanıklığı üzerine kuruludur.
  - Ya da klonlamayı tercih eden ebeveynlerin karakterleri hakkında hiçbir kanıt üretilemeyen gözlemsel tahmidir.
  - Ayrıca en iyi yaşam şansı olan en iyiyi birinin seçme gerekçesi erdemlilik (ve üretim öncesi yararlılık prensibine göre ahlaki zorunluluk) olmalı

-
- Klonlamaya bir diğer tartışmalı karşı çıkış da klonlandığıının gölgesinde olması ve etrafındaki insanların beklentileri yükünü artırarak belli bir şekilde yaşaması, klonun çeşitli şekillerde ayrımcılığa uğramasıdır.
  - Bugün için doğru: Prens Charles kral olabileceği beklentisinin gölgesinde yaşamak zorunda. Ancak bunu kimse yeni mirasçıların doğumuna karşı çıkmakta bir gerekçe olarak kullanmıyor.

-
- Klonların yaratılması ayrımcılık riski taşıyor demek, 19. yy.da ayrımcılık kurbanı ya da köle olur diye Afroamerikanların doğurmaması gerek demek gibi.
  - Hangisi açık olarak yanlış, ırkçılık ya da klonculuk? Siyah ya da klon olması gerçeği değil.

-
- İnsanların klonlara, tüp bebeklere, mitokondriyal transfer ve genetik seçimlere karşı ayrımcı tavrı kesinlikle olabilir.
  - Ama sorun üreme şekli değil, insanların önyargılı ilkel tutumlarınının olması
  - İnsanlara karşı yaratılma yönteminden dolayı ayrımcılık, bu bağlamda da klonlar ve klonizme karşı ayrımcılık; ırkçılık ve cinsiyetçilik gibi, benzer ayrımcılıkların yeni bir şeklidir.

-
- Cinsiyetçi toplumda kız çocuğu istismar, tecavüz edilebilir ve seks kölesi olabilir diye kız çocuğu sahibi olmak da yanlış olması ırkçılık ya da cinsiyetçilik gibi yanlış.
  - Halen eğer mümkünse cinsiyet tercihi yapmak yerine cinsiyetçi tutum ve yaklaşımları değiştirmek için ne yapabiliriz. Benzer şekilde klonlara yaklaşım da değişmeli

-
- Zorlamanın doğasıyla ilgili kavramsal bilinç bulanıklığı her gün etik söylemlere bulaşıyor.
  - Etik komitelerde, araştırmaya katılım için ufak para ödenmesine karşı, organ naklinde kişinin para almasına karşı duruluyor bunun zorlamak olabileceği belirtiliyor.

-
- Bu da ayrı kavramsal bilinç bulanıklığı: Bana para ver sana lolipop vereyim zorlama değildir.
  - Çünkü sen anlayabilirsin, senin paran ve reddedebilirsin. Kişi teklif almak istiyorsa, o teklifin onu daha iyi yapacağına inanıyordur (kişinin yeterli ve rasyonel olduğu anlaşılabilir)
  - Bu durum ‘onun daha iyi muhakemesine karşı’ değildir, bu onun ‘daha iyiyi muhakemesidir’

-
- Bu kişilerin istismar edildiğine inanıyorlar. İstismar, arka planında adaletsizlik olan birşeyi istemeye zorlamakla, ortaya çıkar.
  - Bankacılar kendilerine yüksek maaşlar önerildiğinde sömürülmüş olmaz ve aynı işi yapması için fakir Hintliye aynı maaş önerilse de sömürülmüş olmaz.
  -

-
- Kişilerin kendileri için daha iyi olasılığını reddetmesi kendi özgürlüklerini kısıtlar 'kendi yerlerinde tutar'. Kişilerin kendilerini daha iyi yapmaları olanaklarını tanımalıyız.
  - Organ pazarlama, deneylerden ücret alma sosyal adaletsizliği düzeltmek için daha yeterli cevap olabilir. Daha eksik bir cevap asgari ücret gibi para ödemedir.
  - Sonuç olarak organ ticaretini vb. yasaklamak yanlış.

-
- Zorlama tıpta da karşımıza çıkıyor. Motor nöron hastalığı veya Ebola gibi yıkıcı ve ölümcül bir hastalık düşünün.
  - İtiraz bazen umutsuz ölen hastalar için tehlikeli deneysel müdahaleler sunmak için zorlayıcı olduğu konusunda ortaya konuyor.
  - Zorlama. %50 şansın olduğu, alternatifi ölüm olduğu yerde plasebo çalışmadır.
  - Dağıtımıcı adalet ve kamu yararı olmayan çalışmalar zorlayıcı ve sömürücüdür
  - Bu örnekler felsefenin neden tıp etiğinin kalbi olduğunu gösteriyor.

BİLİM VE ETİK

- Etik, binlerce yıldır felsefenin parçası oldu .
- Aristoteles Nikomakos'a Etik ünlü kitabını yazdı
- Derek Parfit yakınlarda “on what matters” adlı 1600 sayfalık 2 ciltlik etik üzerine kitap yayınladı

-
- Etik, normlar ve değerleri konu edinir. İy - kötü, doğru - yanlış hakkındadır.
  - Etik, değerler üzerine; bilim olaylar üzerine (fact-value)
  - Hume, var olan- olması gereken, değer- olay ayrımını iyi yapmaktadır

-
- Bu ayrım etik ve biyoetiğin başarısızlığını anlamakta çok önemli.
  - Eğer bilim tam olsaydı ve biz kendimiz ve dünya hakkında her şeyi bilseydik, nasıl yaşamalıyız, eşitlik neden iyinin maksimizasyonundan önemli, ne zaman ölmeliyiz gibi soruları cevaplayabilirdi.
  - Ulusal Sağlık Hizmetinde temel belirtilen, eşitliktir: Eşit ihtiyaca eşit tedavi.
  - Her zaman yapmayı düşünür, değerleri ortaya koyarız.

-
- Şu aralar yaklaşım herşeyi bilimselleştirme ve kapsamadır. İnsanlarda şu aralar, kanıt her şeyi bize söyler anlayışı bulunmakta
  - Etik karar vermede neler yeterli kanıt sayılır?
  - Etik tıp için periferal değil merkezidir. Ne zaman tedaviye başlayacağın ve ne zaman bitireceğin 'Etik Karar Verme'dir.

-
- Bir diğer gizli ve kıymetli etik değer tedavinin bitirilmesinde kullanılan ‘boşunalık’tır.
  - İnsanların çoğunun belirttiği boşunalık, tedavinin maliyet etkin olmamasıdır.

-
- Kaynakların sınırlı doğası, tüm dezavantajların kaldırılmasını imkansız yapar.
  - Bazı eşitsizlikler hep kalacak, tam eşitliği getirmenin tek yolu birilerinin avantaja çevirdiklerini aşağı çekmeye çalışmaktır.
  - Adalet tartışmalı bir kavramdır. Adalet, önceliklendirici, yeterlilikçi ve sonuçsalcı kavramlarına eşitsizliği azaltmak için mutlak öncelik vermez

TIP ETİĞİNİN İKİ HATASI: ARAŞTIRMA ETİĞİ VE ORGAN TRANSPLANTASYONU

- Verilerin onamsız da kullanılabileceğini söylediğimde ünlü hakim alman anayasasının ilk maddesini bana hatırlattı “ her insanın onuru vardır”(every human being has dignity)
- Tüm diğer değerler üzerinde öncelik onam olması bir saplantı
- Bu sadece hastalıkların tedavisinin bulunmasında kamu yararına değil aynı zamanda gönüllülere de zarar vermektedir

-
- Asıl mesele, tıp etiği içinde olanların çoğu, etiğin önemini, onamın yerini ve yasaların özgürlüğu kısıtlamak üzerine oturduğunu anlamıyorlar.
  - Bireysel yasalar, vücuda dokunma ve otonomide onamın yeri var.
  - Çeşitli otonomi tanımları var ama hepsinin merkezinde insanlar için iyi ve kötüyü belirleyen kapasitesi olan insan olma var.
  - Onam kişinin yaşamının nasıl geçeceğini belirlemede önemlidir.

-
- Doku alımı ve verilerin kullanımını için etik zorunluluk yok; kişinin yaşam planı ve kendi iyisi konseptinde merkezi bir yeri yok. Kişinin atılmış saçından yastık yapmak için onam almak yanlıştır.
  - Kamu yararına olduğu zaman özgürlüğünü kısıtlamak ve onayınızı almamak meşru görülebilir. Özgürlüğümüz her zaman yasalarla kısıtlanır.
  - Anonim veri, atılan doku ve anonim vaka çalışmaları kullanımını kamu yararına içindedir

-
- Iain Chalmers: Kafası karışık etik analizlerin, İnsanların büyük çoğunluğunun klinik araştırmaya katılamaması nedeniyle milyonlarca önlenebilir acı ve ölüme katkıda bulunmuş oldukları sonucunu çıkarıyorum
  - Kötü etiğin ölümcül etkilerinin bir diğer örneği organ nakilleri. Tüm organları kötü etik gerekçelerden dolayı kullanılabileceğimiz halde kullanamıyoruz

NEDEN AHLAKİ GÖRECELİKÇİ YA DA ÖZNELCİ OLAMAYIZ

- Medikal etik içindeki birçoğu aslında ahlaki görecelikçi (etiğin kültürlere göreceli olduğuna inanıyorlar) ya da öznelcidir (doğrunun insanların arzularına göre olduğuna inanıyorlar).
- Örneğin onamı BMJ etik komite, DTB, Helsinki Bildirgesi istiyor diye almamız gerektiğine inanırlar. Doğrunun ne olduğunun kişi, grup ve kültürlerin görüş ve arzularına göre değiştiğine inanırlar. Bu sonuna kadar yanlış ve anı zamanda etiğin varlığını yok sayar.

-
- Etik ahlakın çalışılmasıdır. Kişisel çıkardan farklıdır.
  - Kişisel çıkar, kendi iyini teşvik eder; ahlak başkalarıyla ilgilidir, başkaları için kendi iyini ne kadar feda edeceğindir.
  - Ahlakın temel fikri diğer insanların çıkarlarına yanıt vermek fedakarlık ve tarafsızlık derecesi gerektirmesidir.

-
- Peter Singer: Küçük göleti geçiyorsun boğulan çocuğu kurtarırısın ve varsın ayakkabı ıslansın.
  - Yaptığın iş küçük etkisi büyük: “en küçük ahlaki zorunluluk”
  - Ahlak redçileri, liberaller hatta DTB senden çocuğu kurtarmamanı istedi hatta bunu ahlaki zorunluluk görmedi, bu senin çocuğu kurtarmanı engellemez: «Küçük ahlaki zorunluluk»

-
- Gelelim organ bağışına; organ alımının bir çok yolu var: onam sistemleri, zorunlu organ alımı , vaz geçme , bağış kabul edenler için öncelik, yönlendirilen bağış.
  - Çoğu insan seçimlerimizin toplumun bize sunduğu arzular, uzman grupların direktifleriyle bağlantılı olduğuna inanırlar.
  - Fakat temel ahlaki bir zorunluluk var: Neden? Çünkü sadece kolay kurtarma değil, sıfır maliyetli bir kurtarma. Biz öldükten sonra kullanışsız ama başkaları için hayat kurtarıcı.
  - En az ahlaki yükümlülükleri bile karşılayamamak modern pratik etik için başarısızlık

AHLAKÇILIK VE ETİĞİN GELECEĞİ

- Son zamanlarda ahlakçılar kazanıyor görünüyor ve Helsinki deklarasyonu gibi körü körüne kodları uyguluyorlar
- Bu belgeler yararlı ve mantıklı; insanların damıtılmış görüşlerini temsil eder. Halen son sözü temsil etmezler ve birçok durumda felsefi olarak saftırlar

-
- Örneğin Cenevre sözleşmesi “hastamın sağlığını herşeyin üstünde tutacağım”
  - Uluslararası tıp etiği kodları: “bir hekim tıbbi bakım verirken hastasının en iyi çıkarı için hareket edecek”
  - «Tıbbi araştırmaların birincil amacı yeni bilgi üretmek için olsa da, bu hedefe asla araştırma çıkarları gönüllünün çıkarlarından öncelikli olamaz»

-
- Randomize kontrollü çalışmalarda bunların hiçbiri karşılanmaz.
  - Geniş saha çalışmalarında klinisyeni ikna etmek gerekir. 180* yanlış, Tedaviye karar vermede klinik bir öznellik varsayar.
  - Etik sorun klinisyenin kabul edilebilir düzeyi nasıl belirleyeceği. Etik soru doğru p değeri bu amaç için kaç?
  - $p < 0.0001$? $p < 0.05$? Tanımı, ölmek üzere olan bir hasta, kaynakları tahsis etme veya tedavi sorumlu bir hekim, yönetici için farklı olurdu.

-
- Özetle, modern araştırma etiği, etik açıdan tartışmalı uygulamalar yapılmasına izin verir ve muhtemelen iyi yapabilecek araştırma üzerinde etik dışı kısıtlamalar getirir

-
- Şimdi etik neredeyse din gibi: tartışma değil inanç üzerine kurulu, çoğunlukla etik eğitimi almamış grup ve komiteler tarafından etiğin içeriği anlaşılmadan amirane basit fikirli bir şekilde belirlenmiştir
  - Etiğin ihtiyacı ne? Daha fazla felsefe ve öncü olduğu günlerdeki gibi maceracılık ve özgünlüğe bir dönüş.

-
- Alan, etiği gizlilik, mahremiyetinin korunması ve onam alma üzerine inşa eden/ diğer söylemle temel insan haklarını ve onurunu koruyan ahlakçılar tarafından domine edilmeye başladı
  - Tıp etiği yeterince felsefik değil; felsefik olduğunda da kötü ya da dar argümanlarla değişimi yapıyor

-
- Medikal Etik alışan ve hakkında konuşan çoğu kimse etik çalışmamıştır.
  - 20. yılımda daha çok çalışmam gerektiğini anladım. Herhangi konuda söylediklerimin son cümle olmadığını, doğru olmadığını biliyorum; etik hakkında düşünmeyi ilerletme abasındayım

-
- Fakat biyoetik, tıp etiğinde çalışan, klavuzlar formüle eden bir çok insan için bu bir hobi.
  - Tıp etiğiyle ilgili sorun da bu: yeterli, orijinal iyi felsefesi yok.
  - Felsefik düşünme tıpta ve hayatta en önemli aktivite, etik ne yapmamız gerektiğini belirler. Bilim nasıl yapmamız gerektiğini.

SON KİŞİSEL YANSIMALAR

- İşimi iyi yaptığım yerde sadece iki örneğin farkındayım.
- Biri: Organ nakillerinde Katı eşitlikçilik yerine prognoza göre karar vermeyi önemseydiğimi belirttiğim yazım.
- Sonunda daha çok insan organ vericisi olsaydı bunula yüzleşmezdim dedim.
- Bunun üzerine bir kadın organ donörü olmak için yanıma geldi

-
- 1998-2002 yıllarında İnsan Hizmetleri Etik Kurulu Bölüm Başkanı olduğum zaman ihmal edilen önemli konularI ele alan daha hızlı ve etkili değerlendirmelere izin veren derlemeler yapmaya çalıştım
  - Savunmasız hastalar ile sorunlu araştırmalar için kılavuz ve protokolleri, gereksiz gecikme, ek uzman incelemelerini azaltmak için çok merkezli uygulama formları oluşturmaya çalıştım
  - Bunun işe yaradığını ve direkt pozitif etkisi olduğunu ergen mahpuslar üzerinde çalışmada ebeveyn iznine gerek kalmadığını söyleyen araştırmacı gelene kadar anlamamıştım

-
- Ne kadar iyi ya da zarar verici iş yaptığımı bilmek zor. En azından tepki gösterdiğimizi düşünüyorum.
  - Bir alan olarak Modern tıp etiği bir çok yerde hata yaptığına inanıyorum

-
- Professor Sutherland: “Tıpta daha fazla hata bilmemekten çok bakmamaktan yapılır” (*More mistakes in medicine are made by not looking than by not knowing*)
  - “Hayatta daha çok zarar, bilmemekten değil kötü etiktendir. İyi etik iyi felsefe gerektirir” (*More harm is done in life by bad ethics than by not knowing. Good ethics requires good philosophy.*)

TEŐEKKÜRLER..
